

SLOVENSKO SOKOLSTVO

VEKOSLAV BUČAR (Berlin):

Lužičko-srpsko Sokolstvo.

Deset kilometara zapadno od Gorlice do Senftenberga, 80 km južno od Berlina do 20 km ispred českoslovaške granice prostire se područje Gornje i Donje Lužice, područje na kojem je naseljen najmanji slovenski narod — Lužički Srbi. Ovaj narodič koji danas broji jedva 160 do 170 hiljada duša, zadnji je ostatak nekada mogućeg polapsko-baltijskog slovenskog roda.

Istorijska Lužička Srbija je već od svoga početka neprekidna borba između Slovenstva i Germanstva. Kad

Brat Jakub Šajba,
starosta Lužičko-srpskog Sokolstva.

su u XII. veku potpuno pali pod nemacku vlast i kad su bili ognjem i masčem prisiljeni da prihvate kršćanstvo, počelo se da je njihovo sistematsko germanizovanje, koje traje još i danas, moguće s malo finijim, a zato toliko opasnijim metodama. Nemačkim posljascima odvojili su Lužičke Srbе na jugu od Čeha, na istoku i severu pak oti slovenske Šleske i Poljske. Po nesretnoj belogorskoj bitci, Lužica otkinuta je od češke države, kojoj je pripadala od god. 1319. do 1635., koje je godine bila prisajednjena Saskoj. Bečkim mironom god. 1815. Lužica razdeljena je na Saska i Prusku. Saskoj je pripao veći deo Gornje Lužice, a Pruskoj manji deo Gornje i čitava Donja Lužica. U gradove se počeše polako naseljavati Nemci tako, da su ti u toku vremena postali skoro sasvim nemački. Samo selo očuvalo su zbog konzervativnosti lužičkog seljaka svoj nacionallni karakter.

Doba reformacije u XVI. veku probudila je i kod Lužičkih Srba narodnu književnost, ali ipak je donela i mnogo štete jer je razdvojila narod u dva tabore: katolički i evangelički. Danas su Lužički Srbi većinom evangelički, tko oko 20% ima katolika. Posto reformacije naročito za vreme 30 godišnjega rata, bili su Lužički Srbi skoro sasvim denacionalizirani. Ali za vreme Napoleonovih ratova razvije se nacionalna svest ponovo, i pojavitju se prvi narodni pesniči Handrij Zejler (1804.—1872.). God. 1848. dopire i do Lužice duh slobode kojega ni reakcija predestih godina nije mogla slomiti. U to doba je bio glavni narodni voda

Jan Arnošt Smoleř (1816.—1884.). Na njegovu inicijativu je bila osnovana 1847. »Mačica Serbska« u Budyšinu. Saradnik Jana Arnošta Smoleřa bio je Mihal Hörnik (1833.—1894.), koji je napisao prvu istoriju lužičko-srpskog naroda. Sljedeća generacija, vodenja od velikog slovenskog filologa i lužičkog kulturnog radnika dr. Arnošt Muka (rod. 1854.), kao i najmlada generacija produžavaju rad svojih velikih voda. Najveći lužičko-srpski pesnik Jakub Bartičiški (1856.—1909.) otvorio je puteve literaturi najmanjeg slovenskog naroda do slovenskih i drugih zemalja. Njegov saradnik u Donjoj Lužici je M. Kósyk (rod. 1853.).

Stare čežnje za koncentracijom narodnih snaga ispunile su se god. 1904., kad je bio u Budyšinu uz prisustvo svih slovenskih naroda otvoren Serbski dom, u kojem su danas prostorije raznih društava, Mačica Serbska, vlastita banka, knjižara, etnografski muzej itd. Sistematski narodni rad, koji se je time započeo, prekinuo je svetski rat, u kojem je mnogo Lužičkih Srba ostavilo svoje živote na bojnim poljanama za tude interese. Posle svetskog rata su i Lužičani digli svoj glas za svoja prava. 15. novembra 1918. god., osnovali su Lužičko-srpski Narodni Odbor, kojemu je predsedao Arnošt Bart, poslanik u saskome saboru. Narodni Odbor proglašio je samostalnu lužičko-srpsku državu i otpošlao svoje delegate na mirovnu konferenciju u Pariz, gde su naišli na gluva uha. Vrativši se bez uspeha u Nemačku, kažnjeni su i marodni rad sprečavan je na sve moguće načine. Voda delegacije, Arnošt Bart osuden je zbog voleizdaje na tri godine tvrdavskog robi. Ali narod nije klonuo. Čutke prođužavali su svoj rad: osnovali su nova društva, u kojima su esobito omladinu vaspitavali u narodnom duhu. Plodovi

Brat M. Kerk,
načelnik Lužičko-srpskog Sokolstva.

ovog rada osetili su se kod izbora u saski sabor, koji su bili u aprilu o. g. Prodri su s j. dñm poslanikom. Ekonomska je Lužički Srbi mnogo štete napravila, koja je narod sasvim osiromašila. Ali ipak i tu po-

ga ima malo. A to sa velikom ljubavlju sakuplja profesor Zeman, koji je bio Tyršev najmiliji dak.

Dobre se sećamo, sa kolikim je pippetom izdao Praški Soko spomeniku sa slikama »J. Fügner i kakva je to sjajna stvar. Tako nešto slično trebali bi da imamo i o Tyršu. To će ići, mislim, vrlo teško, zato što se toga tako malo sačuvalo. Tyrševa mladost — to dobro znate, bila je vrlo teška. Priča, kako je Tyrš u mladim godinama dosta trpio.

Mi joj saopštavamo, kako se Sokolstvo spremi da proslavi 100. god. rođenja Dr. M. Tyrša izdanjem daljnji njegovih dela (obećaju nam, da će sastaviti daljnji svezak umetničkih radova Tyrševih) — i o projektiranom IX. sletu svesokolskom 1932 god., koji će se održati isto u počast Dr. M. Tyrša. To je nju vidljivo diurnu, ali i razveselilo. Ona obećaje sa svoje strane pomoći gde god bude potrebna.

Posle ovog razgovora uvodi nas u susednu sobu, koja je bila Tyršev radni kabinet. To je soba sa dva prozora, u sredini pišća sto sa svim stvarima tako kako su bile i onda, kada je za njim sedeo profesor praškog univerziteta i tehnike. Prijazna njegova supruga otvara nam pretince stola kojega su Tyršu poklonili njegovi prijatelji — a u kojima se nalaze lepo uređeni spisi, pisma itd. »To sam sve već predata Praškom Sokolu.« Pokazuje nam Tyrševa knjige sa njegovim uspomenama i zanimljivo priča, kako je Tyrš radio, kako se savesno spremao za

staje polako bolje, zaslugom njihovih narodno-privrednih organizacija.

Citav narodni život centralizovan je u raznim pevačkim, pozorišnim i drugim narodnim društvinama, koja su organizovana u savez, nazvan »Domovina«, koji broji danas već 58 društava. Kako Lužički Srbi nemaju ni jedne svoje škole, u kojoj bi se deca vaspitavala na svom materinskom jeziku, to su pomenuta društva i od vaspitnog značenja.

Dugo vremena osećali su Lužički Srbi nedostatak svenarodnog društva, u kojem bi se omladina vaspitavala nacionalno i telesno. Osim toga ovako društvo sprečavalo bi pohadanje lužičko-srpske omladine u nemačku telovežačku, sportsku, a u poslednje doba i nemačku militarističku društva, kojih ima naročito u Lužici mnogo. Ali teške narodne prilike, uzrokom su, da se moralo tako dugo čekati na ovakvo društvo. Već u šesdesetim godinama, za vreme svog studija u Pragu, napisao je lužičko-srpski pesnik Jan Česla u »Lužičanu« članak, u kojem opisuje česko Sokolstvo i predlaže da se slična organizacija osnuje i u Lužici. Oduševljenje za Soko bilo je među narodom dosta veliko, ali ondašnje političke prilike u Nemačkoj sprečavale su osnivanje. Prvi lužičko-srpski Soko bio je Jan Bryl, kasnije profesor u Budyšinu, koji je za vreme svog studijskog boravka u Pragu vežbao kao član Maistrovanskog Sokola. God. 1907. bio je član sletskog odbora za peti svesokolski slet u Pragu, kao zastupnik Lužičkih Srba. Ali tom prilikom došao je na slet samo jedan Lužički Srbin — prof. dr. Arnošt Muka. Posle toga sleta pokušao je Marko Smoler osnovati Soko u Lužici, ali ostalo je samo kod dobre volje. Prilikom šestog svesokolskog sleta u Pragu god. 1912. napisao je dr. Josef Pata u »Lužicie« članak »Létuše slowjanske swjedženje v české Praze« u kojem poziva Lužičane na slet, ali bez uspeha. Posle svetskog rata skupio je dr. J. Pata nekoliko u Pragu studirajućih lužičko-srpskih studenata i upisao ih u Praški Soko. Od njih je student H. Sleaf počeo u lužičko-srpskim novinama da piše o sokolskoj ideji i Tyršovoj nauci. U to doba izdan je i letak »Srbcev bratfäl«, koji poziva narod, da osnuje Soko. Sedmom svesokolskom sletu u Pragu god. 1920. učestvovalo je zbog povoljnijih političkih prilika u Nemačkoj već 14 Srbija iz Gornje i Donje Lužice, a u zemlji samoj radili su na osnivanju sokolske organizacije Jan Skala, već pomenuti student H. Sleaf i dr. Josef Pata, koji je, ma da je boravio stalno u Pragu bio duševni voda celoga pokreta.

Ovoj trojici uspelo je, da osnuju 9. novembra 1920. god. u Budyšinu prvi lužičko-srpsko Sokolsko društvo. Prvi starosta tog društva bio je Jan Skala, koji se je mnogo trudio, da usadi sokolsku misao i u ostalim lužičkim krajevima. Kao starosta budyšinskog Sokola ispevao je pesmu »Sokolej«, u kojоj zorno predočuje tešku situaciju, u kojoj mora Lužičko-srpski Soko da se razvija. Posle njegovog odlaska iz Lužice god. 1921. pružao je njegov mesto njegov zamenik Marko Smoler. Najočitije teškoča zadavalo je mlađome Šokolu pitanje sokolane. U »Serbskom Domu« nije bilo mesta, jer su Nemci skoro sve prostorije rezervirali za svoje uredne i stanove. Zato se je budyšinski Soko obratio s nekoliko molbi na opštini, da dozvoli vežbanje u kojoj od gradskih škola. Ali nemačka opštinska uprava odbila je sve molbe s napomenom, da ima lužičko-srpsku omladinu dovoljno prilike da vežba u

predavanja, na obim visokim školama, kako je sam crtao potrebne dijagrame, kupovao fotografije i slike, kako su zajednički putovali, kako ju je upućivao u tajne umetnosti itd. Međutim pokazuje na veliku književnu, punu knjigu. »To su knjige iz tatinе knjižnice, koji je imao četiri takva ormara, punе knjiga. Iz tih knjiga Tyrš je izbrao sebi potrebne, koje se nazade ovde.« Zatim otvara jedan ormara sa sokolskim odloramama Fügnera i Tyrša, koje su potpuno sačuvane. U drugom ormaru nalazi se posmrtni otisak lica Fügnerovog i različiti pokloni, koje je kao starčešina Sokola dobio prilikom mnogih sokolskih priredaba. To su vanredni radovi, među kojima se nalaze i Mancosove slike.

Duboko ganut stojim u sobi, gde je radio tako veliki duh. Ali iz toga osećanja budu me sveži glas plemenite žene, koja znade toliko sitnicu o svim tim retkim stvarima. Išla je tragom svog velikog oca, u duhu njegove Ijapavice prema narodu, istinitog demokratizma, iskrenosti i radinosti. Još danas, Renata Tyrševa — do nedavno nadzornik ženskih stručnih škola u Pragu — radi literarno, stoji na čelu »Českog Sreca« u kojem je za vreme rata učinila i jos danas čini toliko dobra. Još i danas je zamenica predsednika »Narodnog večera«.

Plemenitoj i retkoj ovoj českoj ženi biće posvećeno na dan njenog 75. rođendana mnogo zahvalnih uspomena.

Iz českog preveo ing. Kvapil.

(Nastavak s 1. str. stupca V.)
upada u jednaku grešku. Po svetom pravilu »partijskog ključa« mesto za menika starešine »rezervira« se novo, vodi zemljoradniku, matičaru. Ističem »rezervira« se, budući kandidat nije uopšte bio članom društva, a da se izbegne kolizija sa pravilnikom društva »pravie« nadoš izlaz. Zatražilo se je od glavne skupštine odobrenje, da mesto zamenika starešine društva ostanje momentano upravljeno dok će U. O. kasnije po svojoj uvidavnosti da kooptira jednog »radenika«. Nakon glavne godišnje skupštine, voda zemljoradniku, matičaru, upisuje se tek za člana u društvo, a nakon navršenih šest meseci formalnog pokusnog doba, bude na odborskoj sednici svečano kooptiran za zamenika starešine društva. Upisuje se dakle po prvi put u Soko, da za volju društva postane zamenikom starešine. Kakvu će korist od njega imati dotično društvo, i tabeli pak će te se uverti, kako su najviše ispunjene rubrike plesova i zabava. Nisam protivnik tih zabava, naprotiv ističem, kako članstvu treba pružiti razonone, no takve razonone ne smiju da budu jedini rad nekih društava.

Neka mi niko ne zameri, što sam izneo ove ertice. Ne kudim nikoga već me jedino zabrinjuje ovakvo stanje Sokolstva dozvolite da rečem, u Dalmaciji. Kako se parada, krenimo pravim sokolskim putem, koji nam je određen. Posvetimo svu pažnju naraštaju i deci te ih predajmo u ruke božjima među najboljima, jer pažnja na prama toj uzdanici Sokolstva ne sme da bude ograničena jedino na pokazivanje vežbi. Jedino tim načinom i učenjem ćemo imati dobru kroz nekoliko godina bolja društva.

nemačkim telovežačkim društvima, radi čega je i Soko potpuno nepotresan. Posle dužeg vremena pošlo je za rukom dobiti privatnu dvoranu, u kojoj se još danas vežba. Početak je bio

Dr. Arnošt Muka.
Najstariji lužičko-srpski Sokol, koji je nedavno navršio 75 g.

težak, ali sokolska misao prodirala je sve više i više među narod. Budyšinsko-sokolsko društvo sledilo su u god. 1921. društva u Bukečima (16. VIII.) i u Maleščima (10. IX.). Od svih društava poslednje je prvo nastupilo i u javnosti javnim sokolskim časom 1. augusta 1922. god.

Sokolski rad u Lužici bio je u to doba vrlo težak. Društva nisu imala telovežačkih sprava, ni vlastite tehničke terminologije, ni ispitanih prednjaka, ni novaca. Sve to su Nemci dobro videli i znali i zato su svuda, gde je bio osnovan Soko, osnovali i svoj »Turnverein« t. g. bogato zalozili svim onim, što je Sokolu nedostajalo. Ali lužičko-srpski Sokoli ostali su verni: Slovinstvu i Sokolstvu. I sve što više su ih Nemci napadali, da su plaćeni od slovenskih država i da oni nisu lužičko-srpska organizacija, već »Allslavische Kriegerorganisation«, sve guščeli postajali su lužičko-srpski sokolski redovi. Lužičko-srpski Soko je samostalan i nezavisran, ali on erpi svoje ideje iz Slovenstva i to sa potpunim pravom, jer i Lužički Srbi su grana velikog slovenskog stabla.

JOVO KLADAR (Zagreb D):

Utisci sa slovenskih sokolskih sletova u Poznanju i Plzni.

(Nastavak 1.)

GLAVNE SLETSKE SOKOLSKES SVEĆANOSTI U POZNANJU.

27. i na Vidov dan, vršena su kroz celo vreme natecanja, na kojima su uželi učešća poljski, ruski, čehoslovački i naši Sokoli. — Oba dana u Poznanju je padala kiša, koja je mnoge žalosti, a naročito poljske Sokole, koji su za uređenje svog velikog sletista utrošili ogromne svete novace.

Ali glavni sletski dan, 29. jun, već u ranu zoru kupao se u sunčanim zrakama, koju su unele u nas sve veselje, raspolaženje — nov život. Grad je oživio nakon ovih tmurnih kišnih dana. Od onih namrgodenih lica pod kišobranima, koje smo susretali na svakom koraku, postali su ljudi sa osmehom na licu puni zadovoljstva. Poznanje je sav u zastavama. Kuće su dobro svećane izgled. Na hiljadu Sokola iz cele Poljske, došlo je u toku jučerašnjeg i danasnjeg dana da učestvuje na VII. svečanskim sokolskim sletu. Došli su u velikom broju i čehoslovački Sokoli, njih 800. Nas je bilo 210. Lužički Srbi 40. Francuzi 60. Poljski Sokoli iz Amerike 400. Dok još kraj povorka nije došao na mesto, velike mase naročito počele su se kretati prama sletištu. Automobili, autobusi i svaki prevoznik sredstva su bila upotrebljena da dovedu ovaj narod na sletište. Vreme je bilo i posle podne vrlo lepo tako, da su bile u 16 sati kada je počela vežba sa muškim podmlatkom, sve tribune popunjene do zadnjeg mesta, a sve če-

kusne vežbe. Kako je zbor svih Sokola bio na sletištu u 11 sati radi ophoda kroz grad, to su glazbe i fanfare sokočkog celo pre podne dovode one hiljadu Sokola i Sokolica, da malo kasnije naprave triumfaln ophod kroz Poznanj. Jugoslovenski Sokoli imali su zbor u blizini Sokola čehoslovačkih. Naročito su pažnju pobudile naše Sokolice u narodnim nošnjama skoro svih naših pokrajina.

Sokolstvo se svrstalo u povorku po državama. Mi smo svrstani iza čehoslovačkih Sokola, pa smo zajedno s njima bili i u najsrađnije pozdravljani od naroda.

U 12 sati povorka je krenula kroz grad duga nekoliko kilometara. Mnogo stotina ljudi, preko 100.000 sa obe strane pločnika; prozori načaćani da se samo glave vide — dočekalo nas je sa mahanjem maramicama i svojim Czolem! Oduševljenje celim putem neopisivo. Bacanje eveća sa prozora na nas dočekali smo sa: Nek živi Poljska! Na desetine sokolskih muzika i pozdravi naroda za to vreme ophoda izmenili su posve sliku grada Poznanja. Povorka je trajala 2 i

stvo. God. 1922. poslao je lužičko-srpski Sokol svoju delegaciju na prvi jugoslovenski svesokolski slet u Ljubljani i tom prilikom izdao stručni letak, u kojem je informirala slovensku javnost o mladom sokolskom pokretu u Lužicama.

Na saveznoj skupštini god. 1923. izabrali su si lužički Sokoli novog vodu, određenog narodnog i soksokog radnika učitelja Mihala Nawka. On je zahteo lužičko-srpskom Sokolstvu jašen smjer i cilj, što je davao sokolskoj ideji novu važnost i pridobilo nove simpatije. Osnovana su nova društva: u Komorowu (30. IV. 1923.), u Hrodži-

Lužičke Srpkinje u narodnim nošnjama.

šu (17. VI. 1923.), u Pančevu (8. VII. 1923.) i u Ralbicima (30. VIII. 1923.). God. 1923. nastupila su u malešanskom društvu prvi put i sokolska deca — nada i budućnost narodova. Ovo društvo osnovana si i sokolsku glazbu i po primeru budyšinskog i komorowskog društva osnova ženski sokolski odbor. Sva društva priređuju javne godišnje svečanosti sa javnim sokolskim nastupima. Godine 1924. održana su dva velika sleta: j. to svedrušten u Khwačicama i prvi lužičko-srpski svesokolski slet u Pančicama, na kojem je nastupilo 13 društava sa 104 vežbača i 13 vežbačica i 20 naraštajaca. Vežbačima prisustvovala je mnogobrojna publike, koja je oduševljeno manifestovala svoju pripadnost Slovenstvu i sokolskoj ideji. Oficijelno su bili na tom sletu zastupani Československa Obec Sokolska i Związek Sokolów Polskich w Niemczech. Svojim prvim svesokolskim sletom lužičko-srpsko Sokolstvo pridobilo je ponovo na simpatijama među svojim narodom. U istoj godini bila su osnovana i daljnja nova društva: i to u Wotrowu (22. II.), u Dol. Wujezd (21. VI.), u Khröščicama (18. X.), u Njebjelčicama i kasnije još u Sowrječima (18. III. 1925.), u Wul. Čisku (17. XI. 1925.), u Kulowu (5. IV. 1926.), u Rakojdama (28. IV. 1926.), u Sowrječima (31. V. 1928.) i u Haslowu (7. V. 1929.). Danas broji Lužičko-srpski Sokolski Savez 19 društava sa 700 članova. Ove godine namjerava se još osnovati sokolsko društvo u Szczecinu i Lihau.

Godine 1924. osnovane su „Sokolske Listy“, koje su prve godine izdavale kao prilog „Serbskih Nowin“. Izašla su četiri broja, u kojima je bila odstampa sokoško-tehnička terminologija. Daljnje izlaženje je bilo zbog finansijskih poteškoća obustavljeno. God. 1926. obnovljene su kao samosta-

lan mesečni list. Prvi urednik bio je H. Šleća, a danas ih ureduje idealan Mihal Nawka učitelj u Radworu.

Pošto je god. 1926. starosta Nawka podao ostavku na mesto savremenog starešine, bio je za savezogn starešinu novog izabran Jakub Šajba, koji još i danas sa velikim uspehom vodi lužičko-srpsko Sokolstvo.

Kako sam već spomenuo, lužičko-srpski Sokol morao se je boriti na sve strane za svoj opstanak. U poslednje doba pokušavalo se osnovati »Orla«, što bi značilo još jače cepanje narodnih snaga. Ideja, da se osnuje »Ora«, nije umrla i za to treba Sokol budno da čuva, da se »Ora« ne osnuje.

Na javnim nastupima lužičkog Sokolstva moramo još spomenuti II. lužičko-srpski svesokolski slet, koji je bio u avgustu 1927. god. u Čisku. Tom sletu i oficijelno učestvovala Československa Obec Sokolska. God. 1928. poleteli su lužički Sokoli na jugoslovenski pokrajinski sokolski slet u Skoplje i na Kosovo polje. Ovogodišnjem sletu u Poznjanu prisustvovao je 21 član i četiri članice sa vlastitim vežbama, a na sletu u Plznu bili su zvanični zastupnici savezne starešine br. J. Šajba i tajnik br. G. Janak. Lužički Sokoli se spremaju i za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu god. 1930., gde namjeravaju nastupiti: sa naročitim vežbama.

Lužičko-srpsko Sokolstvo postoji danas samo u Gornjoj Lužici, koja je i narodnosno najvesnija. U Donjoj Lužici pokušavalo se nekoliko puta osnovati sokolska društva, a bez uspeha. Tome je najviše krivo nedostajanje sokolskih radnika. Sokolstvo dalo je Lužičkim Srbi ma novih snaga i novu volju do narodnog života. Lužički Srbi su živ i snažan narod koji još neće utonuti u germanskom moru. Njihovi izgledi za budućnost vrlo su rđavi, ali oni mogu postati bolji, tako će ih svaki slovenski narod u njihovoj gigantskoj borbi potpomagati, što je i najsvjetija dužnost slobodnih Slovena.

* * *

Jugoslovenski umetnik u Lužici.

Poznati naš umetnik, br. Savo Popović Ivanov, rodom iz Sarajeva, koji u poslednje vreme boravi u Berlinu i pravi propagandu za naše krajeve, otpotovao je ovih dana u Lužicu. Tu će ostati pola godine i izraditi veći broj slika iz života Lužičkih Srba. Posle svršenog posla u Lužici, priredeće se svojim slikama u svim većim mestima Jugoslavije izložbe i tako će upoznati naš narod sa životom Lužičkih Srba. Dosad su u Lužici od Slovence radila samo dva umetnika i to Čeh br. Kuba i Jugosloven br. Ante Trstenjak. Bratu Savi Popoviću želićemo kod njegovog idealnog rada najveći uspeha.

V. B.

Uspomena na dr. M. Tyrša

Odbor čehoslovačke Obec Sokolske zaključio je da svojom sednicu od 11. i 12. maja t. g. da se počevši s ovom godinom 1929. ne bi napose spominjalo 8. augusta, t. j. godišnjicu tragične smrti Dr. M. Tyrša, nego da bi se uspomena na velika dela i život M. Tyrša koncentrirale u svim sokolskim društvima na dan njegovog rođenja, t. j. na dan 17. septembra.

U vezi s tim zaključkom upućen je praskim župama predlog sa strane predsedništva ČOS, da prirede na Oštanskom groblju spomen svečanost na Tyrša na njegov rodendan 17. septembra t. g.

sletska scena, koja alegorički predstavlja staru legendu venčanja Wisle sa Baltikom. Učešća je uzeo oko 1000 osoba u narodnim nošnjama, a ovu krasnu izvedbu gledalo je 50.000 naroda sa najvećim zadovoljstvom. Posle toga bilo je paljenje ogњa najvećih dimenzija, što je također promatrano sa velikim zanimanjem.

U glavnom, isti program kao na prvi sletski dan ponovljen je i na drugi, 30. juna i treći, 1. jula uz veliko učešće naroda.

Slet je imao veliki moralni, a kako sam informisan i materijalni uspen.

Mi smo svuda bili srdačno pozdravljani od gradana. Sve poljske novine donosile su o sletu izveštaje u kojima su nas naročito pozdravljali, kao braću slovensku sa juga. Jedna grupa naših Sokola pravila je razne izlete. Po svršenim sokolskim svečanostima, otputovali smo 1. jula u večer ispraćeni od mnoštva gradana za Varšavu.

JUGOSLOVENSKI SOKOLI U VARŠAVI.

Sa krasnim utiscima iz Poznjanja, stigli smo u jutro 2. jula u Varšavu. Pošto nismo javili tačno vreme dolaska, to nam nije bio spremljeno naročiti doček već su nas dva Sokola odvela na nastambu u novi akademski dom: sa 10 spratova. Taj dan smo razgledavali Varšavu, a jedna naša delegacija posetila je naše poslanstvo. Sutra dan,

»SOKOLSKI GLASNIK«

Sokolstvo Velikog Praga.

Pog gornjim naslovom napisao je zam. staroste ČOS brat Fr. Mašek u »Sokolu« listu Praškog Sokola propagandički članak, u kojem nastoji, da statističkim podacima dokaze Sokolstvu praskih župa kakav bi morao biti njihov budući zajednički rad, a da se broj sokolskih pripadnika s obzirom na broj stanovništva Velikog Praga a i pojedinih četvrti poveća. Kritički promatra dosadašnji rad i važnost toga rada svim praskim župa za sve akcije Československe Obec Sokolske.

Na području Velikog Praga je u svemu 47 sokolskih društava u 40 četvrti; u 7 četvrti su po 2 društva. Tih 47 društava brojilo je 1. januara 1928. 26.417 članova, 10.071 članici, ukupno 36.488 članstva; 2991 naraštajica i 2721 naraštajku, ukupno 14.613 dece; ukupno sviju pripadnika 56.813, od kojih je bilo 36.929 muškog a 19.884 ženskog pola. Dolazi dakle na 100 osoba muškog samo 54 osoba ženskog pola; kod članstva što više na 100 članova samo 38 članica.

Iza toga nabrata četvrti pojedinih župa, a mi ćemo nabrojiti samo župe i broj njihovih društava. — Župa Bavorakova ima 8 društava, župa Jungmannova ima 6 društava, župa Podbelogorska ima 14 društava, župa Praška ima 12 društava, župa Srednjoečka ima 7 društava. U tih 5 župa osnovano je prvo društvo godine 1862, a poslednje g. 1923. Iza prevara osnovano je 7 novih društava. Sokolsko društvo Prag II osnovano je većim delom od samih činovnika, koji su se iz prevara iz Beča morali preseliti u Prag.

Razmer je u manjim četvrtima mnogo povoljniji nego u velikim. Prečno je 768% sokolskih pripadnika spram stanovništva Velikog Praga, ispod te mere su samo velike četvrti. U sledećoj tabeli razvrstana su društva pojedinih gradskih četvrti po postocima članstva spram broja stanovništva pojedinih četvrti.

1. Kr. Vyšehrad	34,40%
2. Malešice	23,10%
3. Jinonice	21,63%
4. Motl	18,85%
5. Liboc	14,89%
6. Strašnice, Vaclav	14,85%
7. Radlice	14,70%
8. Hloubětín	14,59%
9. Troja	13,51%
10. Střešovice	13,46%
11. Dejvice, Podbabá	13,38%
12. Hostivař	13,24%
13. Hodkovičky	12,30%
14. Prosek	12,20%
15. Krč	11,65%
16. Podol	11,61%
17. Bohmice	11,39%
18. Sedlec	10,90%
19. Vysočany, N. Vysočany	10,71%
20. Kobylisy	10,62%
21. Hradčany	10,62%
22. Kr. Vinohrady	7,05%
23. Košíře	9,74%
24. Karlín	9,69%
25. Vokovice-Velešlavín	9,24%
26. Michle	8,99%
27. Menší město	8,25%
28. Záběhlice	7,83%
29. Praha I.	7,72%
30. Smíchov I.	7,45%
Smíchov II.	7,45%
31. Vršovice	7,31%
32. Kr. Vinohrady	7,05%
33. Hlubočepy	6,86%
34. Břevnov Malý	6,75%
Břevnov Malý	6,75%
35. Pražský Sokol	6,73%
Nové Město	6,73%
Holešovice	6,65%
36. Liben	6,55%
Nusle	6,47%

Pankrac	6,47%
39. Bubeneč	6,18%
40. Žižkov	4,78%

Vlastite vežbaonice imaju 24 društva, t. j. 51,06%.

Iz svih podataka zaključuje pisac, da će prake sokolske župe morati svojski prionuti uz posao, a da se sačašnje stanje popravi. Želi, da bi se sve to popravilo do IX. svesokolskog sleta na kojem bi se pokazala požravnost i radna snaga Sokolstva Vešlikog Praga.

Najstariji sokolski vežbači, koje smo našli.

U 11. broju »Vestnika sokolskog« ČOS raspisalo je uredništvo lista upitnu anketu, kojoj je bila svrha:

I. Nači najstarijeg vežbača, koji redovno vežba.

II. Nači vežbača, koji vežba najdulje bez prekida.

U anketi je uzeo učešća 32 društva i 2 pojedinca, tako da je bilo prijavljeno 72 brata, njih 40 u prvom odeljenju. U obzir uzete su samo prijave društava, jer to je bila samo anketa društava.

Uspes ankete bio je sledeći:

I. Odeljenje. — Najstariji vežbači su braća:

1. Dr. Ignac Stavél, lekar, Prostějov I., rođen 20. jula 1851., star 78 godina.

2. Tomaž Hořava, gimn. profesor, Kroměříž, rođen 11. februara 1853., star 76 godina.

3. František Khýn, urar, Pisek, rođen 2. oktobra 1855., star 74 godine.

II. odeljenje. — Trojica braće, koja najdulje neprekidno vežbaju, su braća:

1. Alois V. Prágr, ravnatelj štedionice, Kolín, rođen 25. marta 1857., vežba od g. 1875., dakle 54 godine.

2. Mr. Karel Schürer, tvorničar, Sokol praški, rođen 11. septembra 1861., vežba od g. 1878., dakle 51. godina.

3. Josip Kuliš, činovnik, Sokol praški, rođen 25. septembra 1863., vežba od g. 1882., dakle 47 godina.

Osim brata Kuliša vežbaju 47 godina još i braća Antonin Neubert, viši blagajnik, Sokol praški, rođen 17. septembra 1865., vežba od g. 1882. i Josip Gross, magaziner, Sokol praški, rođen 2. septembra 1866., vežba od god. 1882.

U obzir nisu došla braća Dr. Ignac Stavél, pobednik prvog odeljenja, koji vežba od g. 1873., dakle 56 godina, a brat Karel Antonini, činovnik, Užhorod, rođen 25. decembra 1863., koji vežba od g. 1881., dakle 48 godina, budući pak oba brata iskazuju kraci prekid telovežbe nije ih moguće vseti u obzir.

Zanimljivi bi bili brojevi kad bi mi raspisali ovakav natečaj! Teš

IZ ŽIVOTA I SVETA

„Allerlei vom Ausland“

V 25. številki letosnjem »Deutsche Turn-Zeitung« poroča Dr. R. Gasch pod »Allerlei vom Ausland« tudi tole o ČOS:

»Francoski uniji blizu (namreč po številu) je češka »meščanska« teovadna zveza Sokol (poleg te obstojata še delavska in komunistična zveza), ki pa francoski unijo daleč prekaša po razvitem telovadnem sistemu. Lestega so Čehi svojcas storili po Jahnovem, enjijo pa zunanjosti še bolj kot mi. Nenam. Julija t. l. se bo vršil prosluh sokolski zlet prvič izven Prage, namreč v Plznu. Ze pri poslednjem zletu l. 1926. so se morali Sokoli odreči krasnemu zletišču na visokoležečem Belvederu in so si moralib izbrati oddaljenejši prostor, katerega ureditev je zahtevala velike izdatke. Na njem je bilo prostora za 13.000 telovadcev, medtem ko nudi plzensko zletišče prostora jedva za 5000 telovadcev in na mesto za 100.000, le za 30.000 gledalcev. Glavni zletni dnevi so od 5. do 7. VII. Svetujem našim vodnikom, da si sokolski zlet ogledajo. Od zleta v Pragi l. 1912. smo se za naš zlet v Lipskem mnoga naučili. Med drugim smo opustili slavnostno dvorano in opremili velik, enoten prostor namesto številnih majhnih tekmovališč. Omembne vredno je, da so se za Plzen priglasili tudi Rusi, kar je politično vendar precej nerazumljivo.«

G. Gaschu svetujemo, da se v bo doč o razmerah in o organizaciji v nemenskih zvezah vsaj malo pouči, da bo znal ločiti vsesokolske zlete od pokrajinskih, kakršen je bil vprav letošnji zlet v Plznu. Če bo to storil, si bo lahko prihranil skodoželje naslednjega stavka, iz katerega diha očitno zadovoljstvo nad »naučenjem« Sokolov, saj so se moralib v Plznu zadovoliti z letiščem za borih 5000 telovadcev, medtem ko so v Pragi še imeli zletišče za 13.000 mož.

KNJIŽEVNOST

Sokolski broj zagrebačke „Nove Evrope“.

Zagrebačka sokolska župa prireduje u mesecu oktobru proslavu desetogodišnjice opstanka jugoslovenskega Sokolstva. Tom prigodom izdace redakcija »Nove Evrope« svečani broj sa naslovom stranom našeg velikog umetnika Meštrovića, a sadržinom od ponajboljih sokolskih pisaca: Dra. Lazare Popovića, Dra. Hugo Werka, Dra. Srđana Budisavljevića, Dra. Viktora Murnika, Engelberta Gangla, Dr. P. Pestotnika, Dušana Bogunovića, Ante Brozovića, Dra. Vojislava Besarovića, Dra. Pavla Frölicha, Dra. Mirka Buića, Viktorja Manekina itd., a sa članima koji su pisani potpunom stvarnošču i dubokim poznavanjem predmeta kojeg raspravljaju, tako da će to biti jeman stvaran pregled rada i života jugoslovenskog Sokolstva u ovo deset godina postanka i života. Da bi i širi slojevi Sokolstva mogli doći do ovoga broja, to je odredena i večna naklada, pa se svatko tko misli da nabavi ovaj broj, a vredno je da se s njime upozna naše Sokolstvo, obrati narudžbu izjavno župi: Sokolska župa — Zagreb — Bogovićeva ul. br. 7. Za narudžbu neka pošalte po mogučnosti unapred Din 16.

Spomenica Šibenskog Sokola

1899.—1929.

U 14. broju »Sokolskog Glasnika« osvranula je kritika o ovom spomeniku. Sa tom kritikom, ja se u sústini slážem, no ipak moram da istaknem, kako u istorijskom delu spomenice ima nekih nedostatka.

Istorijski deo protkan je praznimama, koje su morale da budu ispunjene značajnim stvarkama pa upravo jer su značajne, nije ih se smelo mišići.

Je li pisac spomenice te značajne momente hotimice izostavio ili možda nije imao vremena, da ih proveri to prepusti samome piscu. S druge strane možda je pisac mimošao te značajne momente iz neupučenosti a silom prilika prihvatio poverenu mu zadaču te napinjanjem svoje volje i mara, prorešeta onako istorijat 30 godišnjeg rada društva. No neka mi pisac dozvoli jednu općenito primedbo. Kad se naime izriču pohvale pojedincima u vezi sa istorijatom društva, treba onda biti tako oprezan. Ne smiju se izostaviti ili mimoći članovi, koji pohvale zasljužuju a dobome ni precenjivati oni članovi, koji to ne zasljužuju. Takvom se greškama stvara »rjava krv.«

Zakaj so v Plznu bili tudi bratje Rusi dr. Gasch bržčas ne bi razumeli, čeprav bi mu to pojasnili. Čudno kaj, da se danes še dobi organizacija ki pozna tudi druge nagibe za svoje ravnanje kakor pa politično koristolovstvo.

Lepo je, da se Nemci zanimajo za dogodke za mejami, potrudijo pa se naj, da bodo informacije, ki jih dajejo svojim braćem, vsej resnične. V »poročilu« g. Gascha sicer ni zlobe, pač pa kopica neodputljive nevednosti. T. S.

Slet Orlova u Pragu.

USPEH SLOVENAČKIH ORLOVA NA MEDUDRŽAVNOJ UTAKMICI U PRAGU, PRILIKOM ORLOVSKIH SVETOVACLAWSKIH PROSLAVA I SLETA.

Telovješčko takmičenje katoličkog medudržavnog saveza vežbača počelo je 4. julu v 8 sati ujutro te se je vršilo kod velike vručine. Kod telovješčkega takmičenja učestovala su 6 naroda. Takmili su se na preči rute, konju, krugovima te u prostim vežbama, skoku v visinu in daljinu te trčanju na 100 m. Uspeh utakmice je sledeci: 1. Jugoslavija (slovenački Orao), 2. Francuska, 3. Čehoslovačka (čehoslovački Orao), 4. Nemačka (nemačka »Jugendschafft«), 5. Čehoslovačka (nemačko telovješčko društvo iz Češke), 6. Belgija. Pojedinci: 1. Kermavner, koji je od mogučih 220 tačaka postigao 203,5. 2. Ulaga, (oboznica slovenački Orlovi), 3. Tichy (čehoslovačka), 4. Esser (Nemačka). U ženskim takmičenjima je: 1. Amerika, 2. Jugoslavija, 3. Čehoslovačka. Kod pojedinkov: 1. Američanka, 2. Čehoslovakinja, 3. Jugoslovenka, i to Pregrevjeva. Postigla je 96,5 tačaka.

Vrstu slovenačkog Orla sastavljali su: Volčini, Kermavner, Varšek, Tomšič, voda vrste bio je Hvale, Triler, Železnik, Ulaga i Jezeršek.

U nizu slike što rese spomenicu, po mom skromnom mišljenju, moraće biti umetnute slike brata Ive Protege i sestre Nevenke Marković. Brat Protega je punih šest godina bio načelnikom društva. Njega se tek spominje akoprem se znaže, kako je u najkritičnijim časovima vukao sve muške kategorije i to par godina uzastope, dan za danom od 2½ ina posegne do 11 sati u noči. Za njegovog načelnikovanja, Šibensko društvo je po prvi put istupilo na natecanja u Splitu godine 1927. Pri tim natecanjima društvo se je lepo afirmalo dobiti prvo in drugo mesto kod natecanja pojedincova, a drugo mesto kod natecanja odeljenja. Dok se o bratu Protegi onako kronološki piše dotle se bratu Žluvi pevaju hvalovljivi. Poznato je, kako je brat Žluva u najkritičnijim momentima napustio društvo te za punih pet godina nije u društvo stupio.

Sestra Nevenka Marković bila je prva vežbačica v društvu i osnovateljica ženskog članstva, ibudući Šibensko društvo nije imalo ženskog članstva sve do 1922. godine. Od godine 1923. do 1929. bila je načelnica društva. ■ 1925. postala je župskom načelnicom, što je još i danas. O ovoj požrtvovnoj sestri spominje se jedino, kako je izabrana načelnicom, dok se sestri Žluvi izriču pohvale, premda ne spaša u istorijat društva. Sestru Tonku Cvitković se upošte i ne spominje premda se znaže, koliko se je ona žrtvovala za društvo i za naraštajke. Ako su slike spomenutih bile izostavljene radi uštednje prostora, onda bi se morale isputiti neke druge slike, koje su zaista bile nepotrebne.

Fali takoder još jedan važan moment, a taj je, kako je 1918. godine, odmah nakon »sloma monarhije« na glavnoj izvanrednoj skupštini a na predlog brata Marka Stojića, promenjeno ime društva od hrvatskoga na jugoslovensko. Taj je predlog bio prihvaćen jednoglasno, a tim činom Šibensko je društvo, kao prvo društvo, poprimilo označku kontinuiteta starog hrvatskog Sokola osnovanog godine 1899. in time dokazalo, kako niko drugi nije pozvan, da to pravo danas svojata. — Na strani 18. pisec se potkrala jedna greška in netačnost, a koja se odnosila na gdu. Rendić. Ona nije svoj rad na vezenu društvene zastave poklonila društvu, več je naprotiv istina, da je za rad bila naplačena sa iznosom od Din 5000 te prema tome nije ni bila imenovana začasnom članicom. — Na strani 22. pisec se nejasno izražava, kad veli: »ovdje treba naročito istaknuti svetuo primer, što je zaslugom brata starešine Ljubomira

Montane omogočen naraštaju ovaj višoki simbol velikih sokolskih ideala...« Znade se, kako je brat Montana ne samo omogočil naraštaju da dođe do zastave, nego je naprosti iz vlastitih sredstava darovao sve ono, što je bilo potrebno, za vedenje zastave. To je zapadalo brata Montanu lepih novaca. Brat Rakamarić je besplatno izradio naert zastave, dok je gda, Rendić rad na vezenu ove zastave izvršila besplatno.

Neka ove moje primedbe budu dodatkom spomenici, a time će biti ispunjene praznine istorijata Šibenskog društva. Savremenik.

Spomenica Srem. Karlovačkog Sokola.

Ovu spomenicu, u kojoj je iznesena istorija predratnog srpskog Sokolstva, a koja je usko vezana s istorijom Srem. Karlovačkog Sokola, najtoplje preporučamo svim bratskim sokolskim društvima za sokolske knjižnice in čitaonice. Očena knjige izšla je u četrnaestom broju »Sokolskog Glasnika«. Cena je pojedino prizmerku Din 550, a kad se naruči 10 primeraka, onda je cena jednom prizmerku Din 5, t. j. poštarnu placu društva. Novac za knjižnicu može se slati na ček, račun Pošt. Štedionice br. 53.377. (Sokolsko društvo Srem. Karlovcii).

KRATKE VESTI

— Nakon 6. januara 1929... »Hrvatska Straža«, Zagreb, god. I., broj 22, strana 2: ... Možda u Hrv. Sokoli ima ljudi, koji misle, da se i Hrv. Sokoli poput Jugoslovenskih moraju ugledati u češke Sokole, i da se po njihovu ugledu moraju držati one: Tko je Sokol, taj nije katolik... To je prilog hrvatskih Orlova v verskoj trpeljivosti...

— Slovenska uzajamnost. O tom predmetu raspravljaju »Kuch Slavanski« u Lavovu i »Slavjanski Glas« u Sofiji. Ovde i tamo kaže se, da u prvom redu političke prilike sprečavaju sporazumevanje in zbljenje medju Slovenskim Sokolstvom načinjeno na slovenskoj uzajamnosti in to pozitivno.

— »Slavonic Review« donosi raspravu J. Petrovića odnosima Byrona do južnih Slovencev.

— Vlad. M. Petković piše u praskoj »Slavische Rundschau« o odkriču i o značenju srednjevekovne srpske umetnosti.

— Dr. Arhibald Reiss, po rodu Švajcarac, a sada naš gradanin, jedan od najodličijih prijatelja našeg naroda, umro je 8. o. m. nenadane smrti u svojoj vili »Dobro polje« u Beogradu. Rodio se 8. julu 1876. god. u Lausani.

— Sokolsko društvo Celje priprenilo je u zadnjem vremenu akademije u Laškom, Rimskim toplicama, na Dobrni in Rogaškoj Slatini. Sve akademije je uspele su odlíčno.

— Naraštaj bratskog društva Skoplje priredio je po teritoriju župe Skoplje propagandno putovanje za II. naš svesokolski zlet. Putovanje vodilo je načelnik brat Dragutin Kubiček.

— Sokolske čete župe Mostar priprede 4. septembra svoj slet sa utakmicama u Biogradu kod Nevesinja. Ove čete spremaju se da sve istupe buduće godine na II. našem svesokolskom sletu na naročitim vežbama.

— Strašna bolest tuberkuloze. U našoj zemlji ima 250.000 bolesnika na tuberkulozi. Smrtnih slučajeva radi veće bolesti ima godišnje 80.000. Strašni broj! Sokolski vaspitni rad može da zaustavi ovu katastrofu.

— Brat dr. Jindřich Malý, otac načelnice ČOS sestre Milade Male, umro je 20. jula o. g. u Pragu u 88. godini svog života. Bio je član Sokola Praškog (matica). Po zvanju savetnik gradskog magistrata u Pragu mnogo i vrlo uspešno radio je u odboru Narodnog Saveta i u Matici Sokolskoj.

Nameštenje dobivaju.

Učitelj telovežbe. Sokolsko društvo I. u Zagrebu (Bogovićeva ul. br. 7) odlučilo je da za svoje društvene potrebe namesti naročitog učitelja telovežbe, čija bi bila dužnost da u društvo rukovodi sa sveukupnom telovežbom, a naročito sa dečjim i naraštajskim kategorijama. Svi koji kane dočito mesto postići neka uprave svoje pismene ponude uz naznaku plaće i tehničkog sposobljenja na upravni odbor društva. Pobliže upute o samom nameštenju s osobitim obzirom na društvene potrebe i nastup nameštenja daje društveni tajnik.

GRAMOFONSKE PLOČE!

Uz ploče s glazbom za proste vežbe članova in članica za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu godine 1930. (Din. 60) ima JSS na rasporelaganju i ploče sa sokolskom koračnicom.

Poročite jedno in drugo, jer oboje se treba u svakoj vežbaonici.

IZ NAŠIH ŽUPA

ŽUPA UŽICE

JEDNA DESETOGODIŠNICA.

Deset godina sokolskog rada na vršuje načelnica, tajnik, knjižničar sokolske župe in društva u Užiju, sestra Mica Grbićeva.

Poznajete li tu skromnu, dobru i radnu sestru Sokolici?

Ako je ne poznajete, uzalud bi ste je tražili na korzu, bioskopu ili kojoj zabavi današnje omladine. Nju možete nači samo u Sokolani — pri radu.

Ali ako vam je potrebno, da vidite dobro uređen župski katastar, obratite se sestri Mici; ako vas zanima sredena in odljčno iskorisrena javna sokolska knjižnica (oko 600 knjiga in 9000 pozajmica u godini), ili dobra administracija u društvu i župi — potražite

ŽUPA KRANJ

NAS STAROSTA BRAT FR. DOLENČ ST.

(Ob njegovih 60letnicih.)

— »Naš človek! — Kdo je, kje je, kakšen je? — Naša duša je posoda vrlin in krepoti, ki se natekajo vanjo in zavojijo vredno moraju držati one: Tko je Sokol, taj nije katolik... To je prilog hrvatskih Orlova v verskoj trpeljivosti.

— Vlad. M. Petković piše u praskoj »Slavische Rundschau« o odkriču in o značenju srednjevekovne srpske umetnosti.

— Dr. Arhibald Reiss, po rodu Švajcarac, a sada naš gradanin, jedan od najodličijih prijatelja našeg naroda, umro je 8. o. m. nenadane smrti u svojoj vili »Dobro polje« u Beogradu. Rodio se 8. julu 1876. god. u Lausani.

— Sokolsko društvo Celje priprenilo je u zadnjem vremenu akademije u Laškom, Rimskim toplicama, na Dobrni in Rogaškoj Slatini. Sve akademije je uspele su odljčno.

— Strašna bolest tuberkuloze. U našoj zemlji ima 250.000 bolesnika na tuberkulozi. Smrtnih slučajeva radi veće bolesti ima godišnje 80.000. Strašni broj! Sokolski vaspitni rad može da zaustavi ovu katastrofu.

— Brat dr. Božidar Kačićević, u 15. broju »Sokolskog Glasnika«, Sokolsko društvo u Donjem Miholjevcu je ovom prilikom proslavilo i 20-godišnjicu starostovanja svog društvenog starešine br. dr. Božidara Kačićevića. Tu je svečana učenja sestra Matka, koja je načela

»SOKOLSKI GLASNIK«

teškim za sokolsku ideologiju, skretao ni levo, a ni desno, nego je uvek muževno kao oduševljeni i pravi Sokokarao napred dosledan sokolskog nauči, uveren da će zdraya sokolska ideologija pobediti i doneti svome narodu one koristi za koje se jugoslovensko Sokolstvo faktično i bori. Iza toga je u imu župe Strossmayerove svećara pozdravio general brat Nikolić i konstatirao svećarove uspehe na polju sokolskog rada i delovanja.

Starešina sokolskog društva u Donj. Miholjeu brat Dr. Božidar Katušić star je danas 59 godina. Roden je u Vinkovcima, gde je svršio srednju školu i maturirao. Medicinski fakultet svršio je u Grazu, a tamo je stekao i doktorski diplomu. Od godine 1895. stalno boravi u Donj. Miholjeu, gde je do konca godine 1918. obnašao službu općinskog lekara, a konec godine 1918. imenovan je sreskim sanitetskim

po Nj. Vel. Kralju srebrenom kolajnom za gradanske zasluge. Od godine 1901. je neprekidno član Sokola u Donj. Miholjeu, a od početka godine 1909. starešina. Prigodom proslave njegove 20godišnjice starostovanja odlikovan je sa starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza diplomom »Kralja Matijaša«. — Radi svoje ispravnosti i čestitosti uživa br. Dr. Božidar Katušić u svima slojevima građanstva donjo-miholjačkog, kao i u okolini velike simpatije i poverenje. 26. maja t. g. nakon dovršenog sokolskog natecanja prošlo je sve sakupljeno Sokolstvo praćeno vojnom muzikom kroz važnije ulice grada, a po tom se srstalo na trgu Kralja Petra I. Sa postavljenim tribinama pozdravio je sve učesnike ove sokolske slave mesni načelnik Andrija Habazin, a za tim je o jugoslovenskom Sokolstvu, njegovim zadaćama i ciljevima, kao i o sokolskoj ideologiji na sveopće odbavanje govorio podstarešina Dr. Ivan Frančić. Zanosnim govorom pač predao je general brat Nikolić svećaru br. Dr. Božidaru Katušiću diplomu »Kralja Matijaša«.

U večer na svećoj sokolskoj akademiji govorio je o sokolskoj misli prosverat brat Dragutin Bogojević. — Ovim priredbama i načinom njihove solidne i decentne izvedbe polučilo je sokolsko društvo u Donj. Miholjeu nove uspehe u svetu sokolskog borbi, a redoviti se društva svakim danom povezavaju. Ta činjenica mora da rađuje svakog iskrnenog i čestitog sina ove zemlje, kad se znade, da mesto Donji Miholje leži baš na granici i da je potrebitno, da u ovom mestu napreduje i razvija se nacionalna svest.

Naglasiti je naročito potrebno, da su kod ove sokolske slave sudjelovali skoro svi državni i samoupravni činovnici sreza donjo-miholjačkog, a sreskom načelniku g. Miljanu Konakoviću, koji je sokolskom društvu donjo-miholjačkom, u priredbi ove sokolske slave u svakom pravcu išao iskreno i ususret izriče sokolsko društvo potpuno priznanje.

referentom. Brat Dr. Božidar Katušić član je svih mesnih kulturnih i nacionalnih institucija, u kojima obnaša razne čestimi. Godine 1928. odlikovan je

Nasprotno Krčanom so Aleksandrovani! Njih narodna zavest in posnos sta tako močna, da se ne strašijo nobene žrtve priznati se in pokazati vsemu svetu, da so Sloveni, kateri ljubijo svojo domovino in vse duše in vsega sokolskega sreca.

Sokolsko društvo Aleksandrovo ima 135 članov, kateri redno izpoljujejo obvezne sokolske naloge. Dasi zelo revni, ker jim kamenita zemlja ne nudi dovolj hrane in zasluga, plačujejo brze posebnih pozivov in vabil redno svoje de narne obvezne društvu. Tudi v telovadnem oziru delujejo izvrstno. Imajo zelo marljiv prednjački zbor, pod katerega okriljem vežba sedaj 60 moške dece, 16 moškega in 18 ženskega naraščaja, 20 članov in 12 članice. Načelnik, brat Rajmund Žic je duša in pravi oče telovadnega. Načeljuje ji že več let in več telovadec na sokolsko delo tako, da je lahko ponosen na svoje uspehe. Njega desna roka je vodnik mladih inštitutov v društveni takoj, prednjak, brat Peter Orlčić. Večkrat sem posetil telovadbo in odnesel najbolji utis pravega sokolskega vratnika dela. Javne telovadbe tega društva so vzorne in telovadci prav radi pohite obiskati sosedna sokolska društva ob njih prireditvah, ter se poštivo odzivijo pozivom župe k župnim prireditvam. Ob otvoritvi Tabora so poslali v Ljubljano 6 telovadec.

Upravni odbor, katerega vodi starosta, brat Ivan Bunc, vodi celotno društveno upravo naravnost uzorno. Sredi mesta imajo lepo čitalnico, katera je založena z vsemi sokolskimi in drugimi listi. Ze zgodaj v jutru najdeš in njega brata starosta, kateri radije razkaze in pojasmni društveno delo in njega napredek. Njemu ob strani stoji v kreko oporo namestnik, br. Ivan Pranolić, hoteler pri »Triglavu«, kjer je nekak center Slovencev, ki pridejo v morsko kopelj.

Vse prosvetno delo vodi brat Ante Mihee. Je to brat velike volje in ogromne eneržije. Česar se loti, to izpelje z vso vestnostjo in pravo sokolsko nastanjenost. On vodi društveni pevski zbor, ima dober tamburaški odsek in drži vsako nedeljo dopoldne dobro obiskana predavanja sokolske vsebine, kateri pridruži včasih še kaj drugega zanimivega. Ta predavanja, katera se vrše leto in dan, so prežeta čiste ljudznične do domovine in vsega Slovanstva.

Sokoli Aleksandrovega so si zgradili sedaj lep, impozantan Sokolski dom na prostoru, kjer je tako ipak to nekako popraviti, a eto danas se to odigrava in mi tužni ostajemo, neznamo da se snademo, jer je to ne nadoknadljivi gubitak za nas, i nemamo mu dostojna zamenika.

Posebno podne počeli su stizavati parobrodi sa Sokolima. Sad se počala ogromna snaga jugoslovenske sokolske misli. Iako su bile u Sušaku pridene toga dana medunarodne utakmice u plivanju, koje su privlačile radi svog velikog značaja, bilo je učesnika na našim brodovima toliko da ih brodovi nisu mogli sve ni primiti. Ogromna povorka svrstala se na obali i krenula sa dve muzike u mesto. Mase sveta pozdravljale su svoje Sokole. I oni što su nas juče popreko gledali danas su nas oduševljeno pozdravljali.

Posebno povorka održana je javna vežba, koja je bila neobično dobro posjećena. Pored domaćih Sokola izveli su nekoje tačke i beogradski Sokoli, kojima su pridene spontane ovacije. Šteta je, da je vežbalište bilo maleno, pa je broj vežbača svih kategorija morao biti smanjen. Tako je od muškog naraštaja otpalo 60 vežbača. Sve tačke su izvedene na potpuno zadovoljstvo i strogo kritičnog oka. — Javnu vežbu zaključio je brat Turato snažnim govorom. Istakao je snagu sokolskog rada, koji ne poznava razlike plemenskih, verskih i razrednih. Narodno i državno jedinstvo je Sokolu najveća svetinja.

Lj.

SOKOLSKO DRUŠTVO ALEKSANDROVO.

Najveće mesto otoka Krka je Aleksandrovo, ki šteje nad 3000 prebivalaca, većinoma vinogradnikov in mornarjev. Mesto leži na vzhodni strani velikega zaliva in ima eno najlepših kopališta na vsej naši pomorski obali. Prebivalci so zelo marljivi, inteligenti, veseli narave, dostopni. Slovenci se počutijo med njimi prav kralj med svojimi. Odlikuje jih velika ljubezen in ponos da naše domovine. Kakor znano, imamo se zahvaliti njim samim, da so oteli naši državi lepi otok Krk, ker so se z orojem v roki upriličili po Italijanom in bili sami oster boj, ter s svojim nastopom prisili okupacijske čete k umiku.

Sokolsko društvo u Omišlju prileđilo je u subotu akademiju, a u nedelju pre podne održano je natecanje I. okružja župe u plivanju, veslanju i prostim vežbama, a posle podne održana je povorka i javna vežba, te uveče narodna veselica.

Akademiju održalo je sokolsko društvo »Matica« iz Beograda, koje taboruje u Omišlu. Prisutne je pozdravio brat starešina prof. Lukić istaknuvši, da je beogradski Sokoli uveć jedanaesto logorovanje, ali i najlepše dosad. Sve kategorije izvele su svoje tačke sa najvećom precinšću. Sokolski rad beogradskih Sokola ostavio je dubok utisak kod ovdašnjih meštana i Omišljani ne mogu da zaborave bratsku saradnju beogradskog Sokola. Za uspomenu na njihovo taborovanje predao je na akademiji brat Turato beogradskim Sokolima krasnu sliku Omišlja na kojoj se vidi evo »Tabor Sokolića« i njihov život u njemu. Slika ima za beogradske Sokole neobično veliku vrednost.

U nedelju ujutro prevezao je na svojoj motornoj jedrenjači »Radnik« brat Nikola Kuzmanić oko 60. natecatelja iz Sušaka u Omišalj. U 9 sati počelo je natecanje u plivanju na 50 m i 100 m te prostim vežbama. U plivanju istakao se naraštajac Zlatko Matković, član R. Heizelmajer, članica Ivka Biondić i naraštajka Danica

mora boriti članstvo za svoje eksistence, ki mu odvzame ves čas in vse moči, na drugi strani pa se zlasti majšemu članstvu nudijo vsakovrstne zavade v raznih kinematografi, kavarnah, kabaretih večerih in raznih nočnih zabavničkih kar jih izvabljajo od redne in sistematične telesne in duševne sokolske vzgoje.

Toda jedro jugoslovenskega Sokola v Crikvenici tvori ugledni sokolski delave, ki so v privatnem življenu odlični gospodarji in čestiti občani in po svojih orjaških postavah Južniški borce Jugoslovenstva, katerim težke razmere, ki sem jih navedel zgoraj, ne morejo delati ovir, še manj pa tudi malega kalibra, ki sledijo vso stvar le iz vaškega zvonika. V času, ko je bila kopališka sezona na višku, je priredil v nedeljo 28. VII. crikvenički Sokol s sodelovanjem članov in članice, sokolskih društva Sušak v zdraviliškem parku lepo uspelo telovadno akademijo.

Akoravno je bilo ta večer izredno veliko drugih prireditiv v vključju temu, da se z nasprotnih strani agitira z bojkotom prireditiv, je bila vendar jako lepo obiskana od domaćinov in tujcev, predvsem pa od Čehoslovačke. Ob svokih sokolskih koračnicah je prikarakalo 7 telovadec v drogu, na katerem so izvedli vsak po dve sestavi. Opazilo se je nekaj vrlo dobrih telovadec, žal pa so bile sestave večinoma brez pravih efektivnih koncev. Za njimi je nastopilo 6 članje iz Sušaka, ki so skoraj brezhibno izvajale proste vaje za beogradski veselok, zlet. Sledila je telovadba 6 članov na bradljiv, ki je mnogo bolje uspela kot na drogu, žai pa se je opazilo, da so vsi telovadeci (razen enega) imeli preveč podobne seuste ter v kombinacijah ni bilo videti željene pestrosti. Za tem je nastopilo 8 starejših članov, večinoma od bornikov, z vajami s palicami, ki so jih izvedli strumno, za kar so želi viharne ovajce občinstva.

S prostimi vajami za vsesokolski zlet v Beogradu je nastopilo 12 članov, vaje same niso bile izvedene načelje, opazilo se je neskladnost in nestiglost in tudi gabi sami so bili izvedeni slabo, tudi temeljne postave niso bile pri nekaterih telovadecih pravilne, najbolj mučen vtisk pa je nepravilo to, da se je ta ali oni telovadeci ob ponesrečenem gibu nasmehali ali je imel samogovor ter si nepravilno pojavljali ali lase ali pas pri hlačah. Bile so pa tudi izjemne, kar moram poudariti. Telovadbo so zaključili telovadni plesi članje in članov s Sušaka. Sestavil jih je brat Marjan Boras. Vsebujejo mnogo pestrosti ter so bili izvedeni tako dobro, za kar je občinstvo odhajajoče telovadec in telovadec z dolgo trajnim ploskanjem in živahnimi ovajcijami iznova priklicalo na telovadščice ter so moralni ponoviti točko, ki je še bolje uspela kot prvič. V celoti je bil nastop srednje dober z ozirom na to, da sta sodelovali dve precej močni društvi in da smo na lepkih čitalni »uzorno akademijo«. Tako lepo razviti in postavlji vežbači bi mogli pokazati več sigurnosti, dovršenosti in elegancije.

M. Sušnik.

ŽUPA SUŠAK

RASTANAK SA BR. BRANKOM HOPEOM.

U ponedeljak 24. junu u 12 sati oprostili smo se u Sokolani sa našim vrednim društvenim tajnikom, br. Brankom Hopeom, koji pozivom dužnosti morao je da ostavi svoj rodni kraj i krene na novu dužnost u Bačnu Luku. Oprostaju su prisustvovali sve kategorije. U ime društva i upravnog odbora napose, sa »Dudom« se oprostio društveni starešina br. Šutić jednim kraćim govorom u kome je izrešto je srebr. Hope bio i učinio za Sokolstvo u Dubrovniku.

Izmedu ostalog br. Šutić kazuje: »Streplili smo radi odlaska i nismo to verovati, te smo se nadali da ćemo ipak to nekako popraviti, a eto danas se to odigrava i mi tužni ostajemo, neznamo da se snademo, jer je to ne nadoknadljivi gubitak za nas, i nemamo mu dostojna zamenika.«

Brat Hope je bio u pravom smislu reči duša društva, osovina oko koje se sav rad okreće, vršio je tajničku dužnost posve redovno, tačno, marljivo; aktivno je sudjelovao u radu muzičke, dilektantske, fotografiske sekcije, te je začetnik, aranžer i provodač svih priredaba i zavada i vredno nam je za pozadinu društva. — On je zbilja najagilniji i najobjavljeniji naš član kod svih kategorija; »Dude« je elektrizovan svakoga za Sokolstvo, on je nas apostol, nadasve koči naraštaja i dece: osim marljivosti i volje ima mnogo smisla i sposobnosti za sve društvene poslove i sekcije, a takva braća su retkost u svim društvinama. — Mogu da istaknem, da je bio najbolji tajnik što ga je Sokolstvo u Dubrovniku imalo, te neka nam bude primerom svima u sokolskom radu, kako se služi sokolskim idealima i jugoslovensko mislu.

Brate Branko! U času kad se delimo smatrati se kao starosta pozvanih da ti na ovom velikom blagu kojeg si stekao za naše društvo netezimo i toplo zahvalim, i da ti u ime društva poklonim ovaj skromni darak na uspomenu, neka te potseča na tvoju vernu braću saradniku u upravnom odboru, na ovo šire kolo braće i sestara, na tvoje mile roditelje, koji jednako tužni ostaju uz nas, na tvoj mili rodni Dubrovnik. Neka ti je sretan put i neka te svaka sreća prati u životu i u tvome zvanju, ali ti kažem, da bi bili svi skupa s tobom sretnejši, kada bi se ti doskora povratio i ostao medu nama, jer si nam potreban kao hleb svadbenji. Odlažiš nam upravo kad nam najviše trebaš, jer je veliko i široko polje našeg rada a osobito u ovu našoj jubilarnoj godini.«

U nastavku preporuča mu da ostane i dalje veran Sokolstvu, zahvaljuje mu na svemu što je uradio i poziva četu da na rastanku bratu Branku klične trokatnici Zdravo, što prisutni burno prihvataju.

Naz pozdrav starešine brat Hope odgovara, da se nalazi u neprilici, jer nije nikako ovo zasluzno. Ištice dapače da on največja zahvalnost duguje Sokolu, što je u njemu našao retke ljudje, koji su mu svojim primerom ukazali kajem putem treba da krene, da postane čovek. Poglavitno zahvaljuje bratu starosti, koji može da bude svačome primerom kako čovek treba da vrši dužnosti u privatnom, javnom i nacionalnom životu. Teško mu je pri sevu da se deli od nas svakolike braće i sestara, od ovog sokolskog gnezda, u kome je najlepše dane u životu čovjek i sproveo, da se deli od svojih starih tužnih roditelja i od svojeg nenadoknadivog Dubrovnika.

U dačkoj dobi mnogo je pisao u »Omladini«, a kao školski pisac priopćio je mnogo članaka u »Popotnici«. Njegovi temeljni članci ugledali su svetlo više puta u ljubljanskim »Jutru«, »Slovenskom Narodu« i »Sokolskom Glasniku«, jer je bio njihovim saradnikom.

Planinski izleti.

Kod planinskih izleta mnogo nam brije za daje opskrba zgodnom branom. Takva hrana mora se brzo i lako prirediti, zapremati malo prostor, imati ugoden okus in veliku hranivu vrednost, a kod toga biti lako probavljiva. Time, što hrana ne unosi u tijelo nepotrebne sastojine, bili će rad probavljiv organa olakšan, pa će tijelu ostati na raspolaganje više energije za vanjsku djelatnost.

Ovomaltine, koja odgovara svima ovim zahtjevima, je zato najpodesnija hrana, pa je s toga osobito omiljena među planinarkama.

OVOMALTINE

je najbolji izvor snage.
Dobiva se svagdje uz cijenu od Din 1850
po kuhinji.
Tražite besplatni uzorak, pozivajući se na ovaj list, od:

Dr. A. Wander, d. d., Zagreb

Franc 59 (Ptuj), Pipan Boris 59 (Maribor), Žagar Maks 59, Samec Josip 58/75 (Ptuj), Polič Zoran 57/75 (Maribor), Drobina Mijo 57/50 (Ptuj), Beran Igor i Križan Albert (Maribor) te Sieber Vjekoslav (Varaždin) 56/25, Bratko (Ptuj) 55/75 i Ponigrac Dinko (Varaždin) 55/50, Tomanić Viktor (Ptuj) 55/25, Krajnc Herbert (Maribor) 55/25, Kučarić Martin (Maribor) 55, Kramuščić Drago (Varaždin) 54, Gričar Franc 53/75, Kancian Roman 51/50 (Maribor) i Kogej Josip (Ptuj) 50/50. Svi ovi dobivaju veliku diplomu, a ostali, koji su postigli 75% bodova male diplome.

Od naraštajki postigle su mogućih 50 tačaka Vadnou Lujza i Maneri Cizila (Maribor) i Vlasta Mrzljak (Varaždin), 49/50 tačaka postigle su Maršal Slava, Paher Anka, Štubler Ela, Kreft Lea, Šerak Romana i Šket Milena (Maribor) 48/50 t., Paher Irma, Lukman S. 48/25 t., Kosi Roza, 47/50 Ličar Darinka, 47 Gregorić Stana i Vadnou Inge, 46/50 Soštaric Elza i Žemljič Vida, Kreiger Breda, Stepančić Faneči (sve Maribor) i Žilrat Voljica (Sv. Lenart), 46 Petričić S. (Studenc), 45 Bertonocelj Angelka (Maribor), 44/75 Cvetko Julka (Ormož), 44/50 Samec Zora (Ptuj) i Zavodnik B. (Maribor), 44 Verčon Stana (Maribor) i Matos Mira (Varaždin), 43/50 Černec Hilda, 43/25 Stare Stana (Maribor), 43 Posega Berta (Ptuj) i Osvald N. (Sv. Lenart) te 42/75 Klarić Zora (Varaždin). Ove naraštajke dobivaju također velike diplome, a ostale, koje su postigle 75% bodova, dobivaju male diplome.

IZ KOROSKEGA SOKOLSKEGA OKROŽJA.

21. m. m. je priredilo Sokolsko društvo v Prevaljah svoj vsakodelni društveni nastop, ki se ga tokrat udeležila tudi mnoga druga društva v prav častnem številu.

Nastop je bil eden najboljših, kar smo jih imeli prilikom videti letos — Sodelovalo je tudi vzorna vrsta iz Maribora, ki je nastopila na drogu in bradljiv tor z dr. Murnikovo »Jugoslovensko epopejo«.

Starčinstvo in načelnstvo sokolske župe v Mariboru je zastopal župni načelnik br. Mačus, ki je tudi ob otvorenosti nastopa izpravljor na nagovor na zbrano občinstvo in telovadce.

TRGOVACKA TISKARA G. KRALJETA
SUŠAK, STROSSMAYEROVA br. 7
UTEMELJEN GOD. 1890.
IZVADJA SVAKOVRSNE
TISKARSKIE RADNJE
BRZO, ČISTO I JEFTINO
BRZOJAVI: KRALJETA SUŠAK

INDUSTRIZA SOKOLSKIH POTREBŠČIN
BRANKO PALČIĆ
ZAGREB, ULICA KRALJICE MARIJE št. 13

Glavni dobavitelj Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.
Brzojavni naslov: Trikotaža Zagreb.
Izdelujem točno po predpisu JSS vse vrste sokolskih potrebnih za javni in izletni nastop članov, članic, naraščajca in dece. Prevzemam v izdelavo vsakovrstne trikotaže za lastni in tuji račun. Dalje se priporečam bratom za izvršitev najmodernejših civilnih oblik, ki jih izdelujem po najnovijem kroju v lastni delavnici.

Nekoliko besedi k posameznim točкам nastopa:

Moška deca je s svojimi vajami ugajala. — Vaj, so bile skladno izvedene, le škoda, da ni bilo godbe na pihala, ki bi še bolj povzdignila priditev. — Vsa točka je spremjalna na klavirju s Šijančevom iz Guštanja.

Zenska deca je vajje dobro izvedla, le deca, ki je bila oddaljena od klavirja ni mogla natančno slediti igradi. — Bolje bi bilo, ko bi bila pri teh vajah mesto enega kroga — dva.

Moški naraščaj: prvi del vaj skladno izveden, drugi del ne tako; godba je bila v drugem delu nekoliko prepočasna.

Zenski naraščaj: Izvedba vaj dobra; naraščajnice vadite mnogo v držanju glave po načelu: držite glavo pokonci!

Stari člani: Pogrešali smo med njimi člane, ki bi v resnici zasluzili ime stari člani. — Izmed 12 nastopajočih bi sodili, da je bilo le 4—5 starih članov. — Vaje zelo dobro izvedene.

Članov je bilo okoli 30—35. — Vaje so bile dobro izvedene, mnogo je motila tudi silna vročina, ki je go tovo vplivala tudi na izvedbo. — Pri teh vajah je polagati veliko važnost na kroge in loke, na izpade in poskoke.

Članice rabijo še mnogo vaje, da bodo gibi mehki in lepi; izvedba z ozirom na skladnost je bila dobra.

Orodna telovadba: nastopile so 4 vrste; ena na drogu (Prevalj) na nizki bradljivi, moški naraščaj na konju. — Po dveh vajah je bila menjava orodja. — Orodna telovadba je strokovnjaka presentila. — Na drogu smo videli nekoliko telovadcev, ki bi postali lahko vrhunski telovadci. — Mislim, da je bila orodna telovadba predolga, izmenjava orodja je bila nepotrebna.

Vzorna vrsta iz Maribora je nastopila na bradljivi in drogu. — Občinstvo je prišlo na svoj račun. — Izvedba, kakor običajno, vzorna. — Priznani moram, da naj v bodoče dni, ki postavljajo orodje, gledajo tudi na to, da bo orodje velikosti telovadcev primerno visoko. Drog je bil prenizek, tako da večji telovadci niso mogli izvesti vaj.

»Jugoslovenska epopeja« pa je bila krona vsega nastopa. — Na takih telovadnih kompozicijah smo lahko posnosi. — Naša mariborska vrsta pa je z orodno telovadbo in epopejo pokazala, da bo iz nje izšlo tudi nekaj telovadcev, ki bodo zmožni stopiti pred mednarodni forum.

Ves nastop je vodil br. načelnik Vidmar iz Prevalja, ženske oddelki pa s. načelnica iz Prevalja. — Br. Vidmar zaslubi vse priznanje. — Njega si videsel povsod — v telovadnicah, na telovadbi itd., pa ne kot poveljujočega načelnika, temveč kot ravnateljica delave. — Dokler ima br. društvo v Prevaljah takega br. načelnika, naj ne obupuje in naj ne gleda tako tragično v bodočnost, kakor smo posneli iz razgovora z društvenimi funkcionarji. — M. V.

SOKOLSKO DRUŠTVO V PTUJU.

Maja meseca so se vršili v načelu društva prednjaški izpit, h katerim so se priglasili br. Kolarč Karol, Likar Ivo, Kveder Drago, Petrovič Ivan in Stajnko Milko. Z njimi je pridobil društvo 5 vztajnih pomočnikov in vnetih apostolov Tyrševe ideje. Z zaključkom tega tečaja pa je pričel 6. društveni prednjaški tečaj, ki bo trajal nekako do meseca aprila 1930. Počela je 4 bratje in 3 sestre. Poklicnih je bilo sicer več, a so se ustrashili enoletnega tečaja. Onim, ki so vztrajali pa kličemo: Le vztrajno k cilju!

* * *

OKROŽNI ZLET MURSKEGA SOKOLSKEGA OKROŽJA.

V nedeljo 23. junija t. l. je Mursko sokolsko okrožje slavilo 10letnico svojega obstoja. Tokrat je priredilo izlet v centru našega Prekmurja — v

Murski Soboti, ki je ta dan tudi slavila 10letnico osvoboditve Prekmurja in priključitve istega k Jugoslaviji. Toj dan dva jubileja — dva praznika! Do poldanske skušnje so pokazale izvezbanost telovadnih oddelkov. Ob 14. uri se je formirala izpred poslopja državne gimnazije mogočna povorka vsega Sokolstva s soboškim paporom, našo vojsko in mestno ljutomerško godbo na čelu, a zadaj so se vrstili za kroji deca, naraščaj s tel. članstvom in članicami. Po ulicah je bil gost spalir občinstva, ki je še precej pozdravljalo Sokolstvo. V prijaznem in senčnem parku grofa Scarparija se je nato vršil po povorki pozdrav Sokolstvu in državi. Starosta M. Soboškega sok. društva br. notar Koder je pozdravil vse goste, vojsko in Sokolstvo ter poslal k 10letnici osvoboditve Prekmurja Nj. Vel. Kralju udanostno brzojavko. Za MSZ je želel okrožju in Murskoboskemu Sokolu čim višji polet burno pozdravljeni br. dr. Lj. Pivko. Posebno navdušeno pa je pozdravil Sokolstvo in Slovensko Kraljino nam. savez. star. br. B. Kajzelj, ki je prinesel od JSS iz bele Ljubljane bratske pozdrave in se posebej obrnil z zahvalo domačemu društvu, ki je na braniku, na straži proti tujsku ter pozdravil nov rastoči sokolski hram v Prekmurju.

Po oficijelih pozdravih se je pričel ob 1/4. uri javni okrožni nastop. Pod mojim vodstvom je moška deca iz Krizevcev in Veržej pogumno odtevodila skupne vaje za vesokolski zlet v Beogradu ter kot na lanskem Soboškem nastopu zopet odnesla prvenstvo. Nastop ženske dece iz istih društva pod vodstvom s. Grudrove je tudi na štetje izvajal lepe »Konjičke«, ki so zelo ugajali. Godba bo te še bolj dvignila! Moška deca iz Murske Sobote pod br. Zeyom je ugajala, posebno dobro korakajo. Nastop ženske dece istega društva je bil jako srčkan. Hočevanje posnemovalne vaje so zelo primerne in tudi spremljiva petja zelo posrečena. Vodil je tudi to brat Zey, a naštudirala je poleg tudi s. Preljogova. Moški naraščaj z br. Hočevarem j. podal svoje vaje eksaktno in zelo skladno. Tudi ženski naraščaj z istim vodnikom je ustrezal. Ljutomerški Sokol je s 4 člani-prednjaki podal na štetje znano težko vajo Češke vojne akademije, ki je pokazala lepa telesa in pravu telovadbo pri Sokolu. Člani so nato pod br. Hočevarem podali vaje za II. jugoslovenski vesokolski zlet v Beogradu še dokaj skladno, a grajati je tako maloštevilni nastop zlasti tega oddelka. Bratje načelnik! Kje je Vaša sokolska dolžnost, saj je bil to obvezni okrožni nastop, in še 10letnica okrožja! To ni Sokolsko! Veliko smeha in pozornosti je vzbudila I. točka tekov preko ovir moške dece, kjer sta tekovali 2 vrsti: 1. iz Murske Sobote, a 2. iz Krizevcev in Veržej. Zmagala je 2 vrsta iz Veržej in Krizevcev. To so res pogumni Sokolci! II. ženski naraščaj (1. vrsta iz Murske Sobote, 2. vrsta Ljutomer) je tekoval z žogo. Zmagala je M. Sobota. III. največ zabave je bila prinesla tekma moškega naraščaja v teku v vrečah na 30 m. Tudi tu je zmagala vrsta iz M. Sobote! Vodili so: br. Hočev, br. Zey in jaz. Ta vrsta vadbe pri nastopu ne sme izostati! Le dajmo več lahkoatlet panog, da bomo okostne vaje in nastope izpopolnili in posliveli z njimi! Posnemajte! Članice so s s. Šketovo iztelovadile predpisane dr. Murnikove vaje za II. jugoslovenski vesokolski zlet Beogradu dobro in elegantno.

Tudi letosnji nastop vojske je bil dostopen in navdušeni vzklik naši vojski so pokazali, kako so vojaki v Slov. Krajini priljubljeni.

Soboški moški naraščaj je za vojsko podal dobro primerno sestavljene proste vaje br. Hočevra, ki jih je ravno za ta nastop sestavil in naučil. Vaje so posebnost za slov. sokolsko teh. literaturo in obče jugoslovensko Čestitam br. Hočev!

Telovadba je bila zaključena z orodnim nastopom, kjer so Sobočani kot Ljutomerčani se zopet odrezali. Ob 1/4. uri je bil nastop izvršen. Vo-

dil ga je okrožni podnačelnik brat C. Hočev. Veselica je tudi uspelja in zaključila lepo slavje Murskega sokolskega okrožja. Tudi tu želim okrožju

še višjega poleta, Soboškemu Sokolu pa mnogo prijateljev za lep sokolski dom ki že raste iz tal! Zdravo!

— ar.

ŽUPA KRAJN**POROČILO TEHNIČNEGA NADZORNnika GORENJSKE SOKOLSKE ŽUPE.**

Na seji odbora dne 23. junija 1929.

Poročilo o delovanju gorenjskih sokolskih društav v prvi polovici leta ni preveč razvjetljivo. Sicer so se 3. februarja t. l. vršili II. smučarske tekme naše župe v Mojstrani, katere so klub silnemu mirazu in razsajanjem influence zelo lepo uspeli. Tekme so se udeležila društva Bled, Mojstrana, Jesenice, Koroška Bela-Javoršnik, Kranj, Tržič in Škofja Loka s skupno 69 tekmovalci in 1 tekmovalko. — Treba pa bo rešiti še raznina vprašanja glede gojivte zimskega sporta in to je povrjen JSS, kateri naj uredi odnosje med Sokolstvom in JZSS in to ne brez so delovanja zastopnikov naše župe.

V ostalem pa so dolgotrajen mrz in razne bolezni zelo ovirali redno sokolsko delo in naših telovadnic. Sele sredi aprila je delovanje društav nekoliko oživel.

Največja težava je v naših društvin s pustnjaki. Ni ga društva v naši župi, ki bi imelo zadostno število dobrih, samostojnih, požrtvovalnih in idejno dobro podkovanih prednjakov. Pri večini društav leži vse delo na razmah bratov načelnikov, ki se šibijo pod bremenom sokolskega dela, kar jih odganja iz naših vrst.

Bratje delkatje, pomagajte jim, in naj ga ne bo društva v naši župi, ki bi ne poslalo vsaj enega prednjaka ali prednjajoča v župni tečaj, ki ne vršil to jesen v Kranju.

Na Gorenjskem je v Sokolstvu dvakrat težje delati kot pa v drugih župah. Pri nas se zbjiga žoga, mladina gre poletne mesece večinoma po gorah, se koplje po naših rekah in jezerih, pozimi pa goji zimski sport in zato za Sokola nima tolika časa.

In brez, se položaj v naših društvin precej izboljšuje. Nekateri edinice so se znatno ojašile s telovadci in z naraščajem in upati je, ako si vzgojijo dobre prednjake, da bo delovanje društav v telovadnem oziru še veliko boljše. Danes imamo v naši župi vendar lepo število telovadcev, ki so sposobni za vsake tekmne in jih še ni bilo takih v naših društvin po svetovni vojni!

Predem na delovanje posameznih društav.

Mojstrana. V tem društву se je po dveletnem premoru zopet pričela telovadba. Zaenkrat telovadilo člani in ženska deca, poskušalo pa se bode, da pričnejo telovaditi vsi oddelki. V zimsko-sportnih panogah pa je to društvo zelo agilno. Manjka pa tu zeto prednjakov.

Bled. Ko sem nadziral to društvo, je bil navzoč polnoštevili društveni odbor. Vsi telovadni oddelki zaznamujejo velik porast, posebno se opaža, da se za Sokola zanimajo kmetski fantje iz okolice, ki prihajajo k telovadbi. Tudi tu silno primanjkuje prednjakov.

Bohinjska Bistrica. Navzočni so bili vsi društveni odborniki. Gospodarski položaj društva je izredno ugoden. Društveni dom je skoraj popolnoma poplačan in tudi javna mostna tehničica, ki je društvena last, že dočasno šteto 16.000 Din čistih dohodkov. Telovadilo člani, moška in ženska deca, toda v malem številu. Treba bo storiti marsikaj, da se k Sokolu pristegne tudi prebivalstvo bližnjih vasi.

Jesenice. Vse glavno društveno delo je usmerjeno na gradbo lastnega doma, radi tega pa tudi precej trpi delovanje društva v telovadnem pogledu. Število telovadcev in telovadk je sicer naraslo, ne prihajajo pa redno k telovadbi. Število naraščajev in dece je za Jesenicu mnogo prentsko in to radi tega, ker je večina učiteljstva Sokolstvu nenaklonjena deloma pa</

VSEM RODOVINAM
PRIPOROČAMO NAŠO

KOLINSKO CIKORIJO

IZVRSTEN PRIDATEK
ZA KAVO

KLIŠEJ

vseh vrst po foto-
grafijah ali rizbah
izvršuje za vsakovn
sten tisk našočneje

KLIŠARNA · ST · DEU
LJUBLJANA · DALMATINOVRA

NOVI HOTEL
MARIBORSKI DVOR
A. Oset
Kopalnica — Avtogaže
TELEFON 302

Zajtrkovalnica Al. Ščurk
Ljubljana, Dunajska c. 12
priporoča vedno sveže de-
likatesne izdelke ter prist-
na domača in tuja vina.

MODNA KROJAČNICA
MAKS ZABUKOVŠEK
CELJE

Moško sukno, kamgarne
za oblike in površine,
volneno za damske oblike
in plaše, perilo in druge
potrebščine kupite po naj-
nižji ceni pri

»SOLNU«
ALOJZ DROFENIK
CELJE, GLAVNI TRG 9

Restavracija
NOVI SVET
Ljubljana
Gospodarska c. 14

МЕДИЋ - ЦАНКЛ

творнице уља, фирнајза, лакова и боја, друштво са о. ј.
Централа у Јубљани. — Власник Фрањо Медић. —
Творнице: ЈУБЉАНА - МЕДВОДЕ
Подружнице и стоваришта: МАРИБОР и НОВИ САД

Властити домаћи производи:

ланено уље, фирнајз, све vrsti лакова, емајлно-лакастих и уљених боја.
Хемиско чисте и хемиско улепшане као и обичне земљане боје свију
vrsti и нијанса, кистова, стакларског кита итд. марке „МЕРАКЛ“ за обрт,
— трговину и индустрију, за железнице, поморство и ваздухопловство —
ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ

ТАЧНА И СОЛИДНА ПОСЛУГА

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVLJENA 1900.

Centrala: LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA

Delnitska glavnica Din 50,000.000.—
Skupne rezerve nad Din 10,000.000.—

Brzjavni naslov: BANKA — Telefonske številke: 2861, 2413, 2502, 2503

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo
mesto, Ptuj, Rakov, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Trst

Brzjavni naslov za podružnice: Ljubljanska banka

Priporoča se za vse bančne posle

Skupne vloge koncem leta 1928 nad 400 milijonov dinarjev

Za izvršitev modernih portretov ter vsakovrstnih foto-
grafičnih slik, kakor: skupin, povečav, interjerjev itd.
se priporoča

Fotografski atelijs „VIKTOR“
LJUBLJANA

Knafljeva ulica 4 (nasproti Narodni tiskarni)

KNJIGARNA, UMETNINE IN MUZIKALIJE

GORIČAR & LEŠROVŠEK • CELJE

Veletrgovina = papirjem, pisališčem
in risalnimi predmeti. — Zaloge
vseh likovin za urade in privat-
niki. — Lastna zaloge šolskih
zvezkov, risank in risalnih skladov.

Trgovci, obrtniki, mescari!

Barate li več sa
ŠUPLJI UNIVERZAL VAGOM?
Osvetodoc se o njenoj vrlini!
Zahvaljujte cencike in neobvezan poset
zastupnika.

JUGO ŠUPLJ, d. s. o. j.
LJUBLJANA

MODNA TRGOVINA

DRAGO CERLINI ◆ CELJE

GLAVNI TRG ŠT. 14.

Velika izbira telovadnih majic, damskega perila, nogavie,
rokavie, jopic, otroških in fantovskih oblike, predpasnikov, bluz, črevljev
itd. Specijalitete: otroška konfekcija, kralne opreme. — KRAVATE
lastnega izdelka v vseh oblikah, najmodernejši vzorci po tvorniških cenah.

Mesne konzerve in mesne izdelke
najfinješe kakovosti dobavlja vsakó količino

F. Slamič tvornica mesnih izdelkov in konzerv
Ljubljana, Gospodarska cesta štev. 6

Brzjavni: Slamič Ljubljana / Telefon: 29-73 / Cene ugodne!

se priporoča
vsem Sokolom. Domača
kuhinja, točna postrežba

Dežničke in solnčnike

v največji izbiri priporoča po nizkih cenah

L. MIKUŠ

LJUBLJANA - MESTNI TRG 13

Franjo BUREŠ

URAR, ZLATNINAR
IN OPTIK

MARIBOR

Vetrinjska ul. 26

Izprashani optik. Urar, drž. železnice. Zapriseženi sodniški izvedenec

RESTAURACIJA

Gradjanski Podrum

SUŠAK / SOKOLSKI DOM

Izvrsna vina i sarajevska pivo, najbolja
domaća kuhinja. / Večernji koncerti u
prostranoj basti. / Najveća i najpodes-
nja restauracija za izletnike i putnike
kroz Sušak. // Preporuča se vlasnik

MIRO STIPANOVIĆ

MIRO STIPANOVIĆ

Najstarejša vrtnarija in cvetljarna

KORSIKA · LJUBLJANA

Bleiweisova c. — Aleksandrova c.

ima v zalogi vedno sveže rezano cvetje in
cvetje v lončkih ter izvršuje vence, šopke in
aranžmane po najnižji ceni in najfinješi obliki.

Bratska sokolska društva imajo 10 % popusta.

Telefon št. 2.341. Telefon št. 2.341.

TEOD. KORN, Ljubljana

POLJANSKA C. št. 8

PREJE HENRIK KORN — (USTANOVLJENO LETA 1852.)

Krovec, stavni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija
vodovodov. Naprava streljedvodov. Kopališke in klosetne
naprave in centralne kurjave.

Restauracija „Kosovo“

Sušak, Mažuranićeva. Vlasnik: Šime Vranić

Prvorazredno dalmatinsko i
domaće vino. Točenje poznatog
„Union“ piva. — Prvorazredna
domaća kuhinja.

Celjska posojilnica, d.d. v Celju

v lastni palači »Narodni dom«
Podružnici: Maribor, Šoštanj

Stanje hranilnih vlog nad Din 75,000.000

Stanje glavnice in rezerv nad Din 9,000.000

Sprejema hranilne vloge. Izvršuje vse denarne, kreditne in bančne posle. Kupuje in prodaja devize in valute.

ŽELJEZARA VAREŠ

Poštanska i željeznička stanica: Vareš — Majdan

Brzjavna adresa: Željezara Vareš

Telefon interurban broj: 2, 3, 4 i 5

Rudarski proizvodi: hematit sa garantovanom sadržinom
željeza od 60 % na više. Prženi siderit i limonit.

Proizvodi visokih peći: sivo željezo taljeno sa drvenim
ugljem za ljevaonice. Belo željezo i besemersko željezo
za čelik.

Metalni odljevi: od bronca, mjeđi, bakra, aluminija sirovo
i apretirano. Specijalni fosforni bronci za velika naprezanja.

Strojni delovi: za svakovrsnu industriju. — Kompletne
transmisije itd.

Odljevi od sivog željeza: vodovodne i plinske cevi sviju
dimenzija prema normalijama nemačkih inženjera sa kol-
čakom i pelešom, sa svim armaturama. Građevinski ljev,
kao stupovi, armature za kanalizaciju, kompletne ljevane
ograde itd.

Trgovački ljev: specijalni ljev otporan protiv vatre kise-
linama. Strojni ljev kao remenice, ležaji, spojke, sloganovi
(Radsätze) u sirovom stanju i apretirano u vlastitim ra-
dionicama.

Salonska peć za ugljen.